

Перший струнний квартет завоював другий приз у Четвертому Національному конкурсі музики (1985), а віолончельна рапсодія виборола 2-й приз конкурсу музичних творів «Ціліпін» (1982).

Високу оцінку музичних критиків і державних установ отримали масштабні сценічні твори Гуань Ся, зокрема його національні опери «Пісні про Мулянь», «Скорботний світанок», а також телевізійна драма «Пристрасні роки» та симфонічна фантазія «Прощавай, моя наложниця», яка була вперше представлена в Центрі мистецтв Лінкольна в Нью-Йорку, а потім була виконана в інших найвідоміших концертних залах Сполучених Штатів Америки, зокрема у симфонічному залі Стратмора у Вашингтоні, в Меріленді, симфонічному залі Чикаго, Бостонському симфонічному залі тощо.

Великомасштабна національна опера «Скорботний світанок» була показана в Пекіні у вересні 2001 р. і отримала високу суспільну оцінку. Згодом, у 2003 р., ця опера була перероблена на художній сценічний телевізійний фільм і демонструвалася на каналі CCTV.

Окремою стежкою композиторської творчості Гуань Ся є саундтреки, тобто музика до телефільмів (понад 30), серіалів (понад 60) тощо. Деякі саундтреки композитора були ним перероблені й оркестровані у вигляді окремих концертних п'єс. Серед них — «Я люблю свою родину», «Осада фортеці», «Маленький дракончик», «Роки потужних емоцій», «Солдатська вилазка» та ін. Ці твори є дуже улюбленими в середовищі телеглядачів.

Гуань Ся також написав десятки пісень, серед яких: «Державний службовець» (1995), що викликала в суспільстві серйозні наслідки соціального характеру та була удостоєна нагороди «Проект 5-1» за відмінні твори від Центрального відділу пропаганди та Конкурсу вокальних робіт; «Конг Фансен, який співає» отримала нагороду за творчість та срібну нагороду першої премії «Золотий дзвін» Всекитайської федерації культури. Пісні «Вітання Батьківщині» та «Прогулянка у весну» вибороли першу премію Національного конкурсу вокальних творів Міністерства культури КНР у 1998 р.

Лічуань Чжан

**СТУДЕНТСЬКИЙ ОРКЕСТР ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
1880-X — 1890-X РР.**

Lichuan Zhang

THE STUDENT ORCHESTRA OF KHARKIV UNIVERSITY IN 1880s — 1890s

З часів заснування Харківського університету (офіційний рік початку діяльності — 1805) музичне виконавство відіграло значну роль у житті закладу. Зокрема, важливе місце приділялося звучанню оркестрової музики. До 1830-х рр. провідну роль у колективному музикуванні в Харкові відіграла діяльність польського митця І. Вітковського, е репрезентативній творчості якого значне місце посідали постановки монументальних творів за участю солістів, хорів і оркестрів — ораторій.

Професійний капельмейстер І. Вітковський з 1804 до 1830 р. обіймав посаду вчителя музики Харківського університету, займаючись з численними бажаними індивідуальним опрацюванням гри на музичних інструментах. Педагогічний талант митця сприяв досягненню талановитими студентами професійного

виконавського рівня, достатнього для публічної репрезентації музики. Поширення інструментального музикування в університеті сприяло створенню в 1810-ті рр. студентського симфонічного оркестру, здатного на виконання класичної музики на достатньому професійному рівні, що зробило його провідним концертним колективом міста.

Утім, функціонування такого великого за кількісним та інструментальним складом музичного колективу, як симфонічний оркестр, завжди передбачало суттєві матеріальні затрати, які університет часто не міг здійснювати. Тому студентський симфонічний оркестр харківського закладу вищої освіти протягом XIX ст. діяв періодично.

Традиції інструментального виконавства, започатковані в Харківському університеті І. Вітковським, продовжували його наступники на посаді вчителя музики закладу І. Лозинський, В. Андреева, Ф. Шульц. Останній митець здійснював підготовку концерту та диригував оркестром під час урочистого відкриття в 1864 р. у Харкові відділення Російського музичного товариства (ХВ РМТ), яке поступово вийшло на провідні позиції в концертній практиці міста. Саме з діями ХВ РМТ пов'язані творчі здобутки симфонічного оркестру студентів Харківського університету періоду 1880-х — 1890-х рр.

У 1881 р. студентський оркестр очолив вихованець Празької консерваторії, скрипаль-віртуоз С. В. Неметць, який протягом 1864–1867 рр. керував першим ХВ РМТ і диригував симфонічними концертами відділення, а з 1878 р. до 1882 р. викладав скрипкову гру в музичних класах ХВ РМТ. До початку нового навчального року склад колективу налічував близько 30 студентів; окрім того, в оркестрі брали участь запрошені диригентом харківські аматори та професійні музиканти. Дефіцит серед студентів університету виконавців на духових інструментах, яких необхідно було запрошувати, силачуючи за участь у репетиціях, зумовив розподіл опрацьованого репертуару на твори для струнного та для симфонічного складу оркестру.

Преса уважно стежила за діяльністю студентського оркестру. Напередодні нового 1882/1883 навчального року кореспондент відзначав підготовчу роботу, проведену С. Неметцем перед початком репетицій: були виписані ноти нових творів і придбано кілька оркестрових інструментів. У жовтні 1882 р. повідомлялося, що, завдяки вдалому поповненню музичного колективу студентами першого курсу, на репетиціях, зокрема, розучувалися 5-а й 7-а симфонії Л. Бетховена та одна з увертюр Ф. Мендельсона. Виконання симфонічних творів такої складності зумовило залучення до участі в концертних виступах музикантів оркестру харківського драматичного театру.

У такому складі студентський оркестр у кількості 70 оркестрантів виступив на благодійних концертах 27.11 та 12.12.1882 р., з успіхом виконавши 7-му симфонію Л. Бетховена та увертюру Ф. Мендельсона “*Ruy Blas*”.

До припинення співпраці із С. Неметцем студентський оркестр виступав в університетських заходах, зокрема в благодійних, які проводилися під егідою Товариства допомоги нужденним студентам Харківського університету. Можливість залучати до концертних виступів майстерних аматорів і професійних музикантів з театральних оркестрів Харкова забезпечувала відповідність інструментального складу університетського колективу стандартам симфонічного оркестру. Репертуар

оркестру складала симфонічна музика Й. Гайдна, Л. Бетховена, К. М. Вебера, Ф. Мендельсона, Р. Вагнера, П. Чайковського, Ш. Гуно, а також твори С. Немеця.

Активізація діяльності симфонічного оркестру Харківського університету пов'язана із запрошенням на початку 1889 р. для керівництва колективом викладача музичного училища ХВ РМТ, віолончеліста А. Е. фон Глена. Як і за часів керівництва С. Немеця, серед студентів-оркестрантів переважали виконавці на струнно-смичкових інструментах, що зумовило наслідування принципу розподілу репертуару для струнного та симфонічного інструментальних складів. З метою забезпечення повноти складу симфонічного оркестру, для участі в концертах запрошувалися театральні оркестранти. Це забезпечувало можливість опрацювання симфонічного надбання М. Глинки, К. Рейнеке, Ф. Мендельсона, Ж. Бізе та ін. У виконанні студентського колективу звучали оркестрові твори викладачів Харківського музичного училища Е. Прилля та А. Юрьана. Звучання студентського оркестру відзначалося стрункістю та витонченим нюансуванням, що преса пояснювала диригентськими здібностями А. фон Глена.

З початку 1890/1891 навчального року і до 1897 р. студентський оркестр очолював інший викладач музичного училища, скрипаль С. Дочевський. У той період концертна діяльність університетського оркестру обмежувалась виступами раз на рік. Репертуар колективу складали твори Р. Вагнера, Ф. Шопена, А. Дворжака, К. Меллекера та керівника оркестру.

Отже, протягом 1880–1890-х рр. функціонування аматорського симфонічного оркестру студентів Харківського університету здійснювалося в межах альтруїстичної капельмейстерської діяльності адептів академічного музичного мистецтва, викладачів освітнього закладу при Харківському відділенні Російського музичного товариства С. Немеця, А. фон Глена та С. Дочевського. Здійснюючи капельмейстерські функції, вони займалися підбором оркестрантів, залучаючи до концертних виступів необхідних для забезпечення симфонічного інструментального складу музикантів театральних оркестрів Харкова та місцевих аматорів. Виховуючи в оркестрантах виконавську культуру, керівники базувалися в репертуарній політиці на мистецькому надбанні визнаних композиторів: Й. Гайдна, Л. Бетховена, К. М. Вебера, Г. Берліоза, Ш. Гуно, Р. Вагнера, П. Чайковського, Е. Грига, А. Дворжака та ін. Разом із тим, університетський оркестр став композиторською лабораторією для представників ХВ РМТ, про що свідчить наявність у репертуарі творів як керівників колективу, так і їх колег по музичному освітньому закладу.

Перспективи подальшого дослідження пов'язані з вивченням специфіки функціонування аматорських оркестрових колективів у культурних центрах України в другій пол. XIX ст.

Лі Ци, Я. Сердюк

ЖАНР ТРАНСКРИПЦІЇ В КИТАЙСЬКІЙ ІНСТРУМЕНТАЛЬНІЙ МУЗИЦІ ХХ СТ. ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Li Qi, Yaroslava Serdiuk

TRANSCRIPTION GENRE IN CHINESE INSTRUMENTAL MUSIC OF THE XX CENTURY AND PERSPECTIVES OF ITS RESEARCH

Музична культура Китаю у ХХ ст. розвивалась під знаком синтезу національних музичних традицій і досвіду європейської академічної музики.